

Napiši 10 drugih ženskih imen, ki se končavajo na *ast* in *5*, ki se končavajo na *ev*!

Ali se imenu „dête“ pravi *on* ali *ona*, *tist* ali *tista*?

Pri imenu *dete* se ne stavi nobena teh besedic, temuč reče se: „*ono*“, „*tisto*“, n. pr.: *dete spí* = *ono spí*; *okno je odperto* = *ono je odperto* = *tisto je odperto*; *žveplo je rumeno* = *ono je rumeno* = *tisto je rumeno*; *tele je neumno* = *ono je neumno* = *tisto je neumno*.

Napišite več imen srednjega spola s končnico *o*, in ravno toliko s končnico *e*!

Kako dan raste.

43. vaja „Drugega Berila“ v spisu „Štirje letni časi“ poodčituje med drugim, kako se dan daljša, ali kakor ljudje pravijo: „Kako dan raste“

Učenci razumejo vse, kar berejo, le neki radovednež vstane, in učitelja vpraša: „Ko pridem ob 4. popoldne iz šole, še lahko precej časa berem brez luči, zjutraj pa je ob 7. uri še vedno tako tamno kakor popred. Zakaj neki kedar dan začénja rasti, ni že tudi zjutraj toliko pred svetlo, kolikor je zvečer dalji dan?“

Učitelj potem to stvar učencem tako-le razlaga:

Res čudno je, da dan pri obeh koncih — zjutraj in zvečer — ne raste enako; zvečer je res čez eno uro dalji, zjutraj se pa še celo malo pozná, da je svetlejšé.

Nekteri terdijo, da je oblačno in sploh megleno vreme v tem času tega krivo, in da za tega voljo se zjutraj tako pozno daní. Al to ni res, saj vsak vé, da ni zmiraj in povsod ta čas megleno ali oblačno.

Vzrok mora tedaj drug biti.

Pratikarji pravijo, da od 22. do 31. grudna ali decembra je dan za 5 minut, — od 1. prosenca ali januarja noter do 15. pa zopet za 23 minut dalji, tedaj od 22. grudna noter do 15. prosenca v vsem skupaj 28 minut. To je res, — ali zatega voljo ne smemo misliti, da tistih 28 minut, za katerih je dan v sredi januarja dalji, bi smeli tako na dvoje razcepiti, da bi 14 minut pridjali zjutraj dnevu, 14 minut pa zvečer, to je, da bi mogel dan se zjutraj za 14 minut pred začeti, zvečer pa bi se moglo tudi za 14 minut pozneje mračiti.

Vzroka, da nam dan le na večer dalji prihaja, ne smemo iskati v astronomijskih (zvezdnih) postavah, ampak samo v tem, kako mi dnevne ure štejemó, in po tem, kako so naše ure vravnane.

Če se nam zdi, da dalji dan ne pospešuje danú zjutraj — po tistem srednjem merilu časa, kterega nam kažejo naše ure — je vzrok tega v tem iskati, da od 25. grudna ali decembra naprej je poldanski

čas, kakor ga mi na naših urah imamo, pravemu poldnevu zmiraj naprej za nekoliko od dneva do dneva se množčih drobcev ene ure; na naših navadnih urah je tedaj jutro zmiraj poprej kakor je na solnčni uri. Kadar naše ure 8 kažejo, kaže solnčna ura 1. dan januarja še le 7. uro in 56 minut, — 11. dan januarja 7. uro in 52 minut. — 17. dan januarja 7. uro in 50 minut, — 31. dan januarja 7. uro in 47. minut, in 11. dan svečana ali februarja 7. uro in 46 minut.

Če so tedaj naše ure čedalje bolj solnčni uri naprej, in sicer po tisti razmeri, kakor dan dalji prihaja, se ne smemo čuditi, da naše ure, kolikor bolj prehitajo solnčno uro, rasteči dan vsako jutro pogrudijo.

Po tem se tedaj očitno kaže, zakaj tisti čas po zimi, kedar dan začénja rasti, se zjutraj tako malo čuti, da dan raste, in da je treba skor do konca meseca januarja čakati, preden je zjutraj tako svetlo, da moremo ob osmih lahko kako pisanje brati. Kolikor smo zjutraj o svetlobi na zgubi, toliko na boljsem smo pa zvečer.

Metelko

v

slovenskem slovstvu.

Tihemu potoku podoben, ki lepa senožeti in ravne polja rosi, je delal Metelko do svoje sive starosti kakit naš drugi Dobrovski. Bil je Metelko vna Slovenec, in pa Dolenec. Bodi mu slava!

S l o m š e k.

45. Tudi v miru Metelko nikdar ni bil brez dela. Prost latinskih šol je bil še vedno stolni katehet; marljivo je spovedoval v stolni cerkvi, in pustni pondeljek po navadi pridigoval. „Prava gnječa je bila v cerkvi tedaj, kadar je Metelko tehtno govoril v čisti, gladki in lahko umevni slovenščini“. Prihajali so k njegovim govorom celó taki, katerim pridige sicer niso bilo kaj zeló mar. Verno ga je poslušalo priprosto ljudstvo, in sam vem, kako zvesto smo pazili na besedo njegovo bogoslovci. Kako je pa na tanko izrekoval svoj polglasnik, visoki in globoki o, e s pred- in zaglasnim i itd.! — Koliko moč je pa tudi imela njegova beseda in saj je bilo vsem očito, da premnoge mika lepa slovenščina, in da toraj cerkveni govornik čistote in lepote v besedi ne sme zanemarjati.

Bilo je 1. 1851 pustni pondeljek, da je govoril od dušne slepote po reku: „In ljudje so bolj ljubili temó, kakor luč, zakaj njih dela so bile hudobne“. (Jan. 3, 10). Govor nam je bil jako všeč, in poprosimo ga nekteri